

MARTIN WOLF, INVLOEDRIJK ECONOMISCH COMMENTATOR

“We moeten vechten voor onze beschaving”

Ontelbare mensen die in deze wereld aan de knoppen of op de centen zitten, lezen de columns en boeken van Martin Wolf. Al dertig jaar is hij de gezaghebbende stem bij de *Financial Times* en gebruikt hij zijn doorgedreven economische analyses om beleidsmakers én burgers inzichten te bieden. “Met ons huidig financieel systeem is een constante, bescheiden turbulentie geen slechte zaak.”

TEKST: Katrien Steyaert | FOTO: Rob Stevens

Terwijl onze fotograaf scherpstelt, laat Martin Wolf zijn blik rusten op Shakespeare's Globe, het theater aan de Theems dat het decor vormde voor de meesterwerken van de bard. “Hij is één van die uitzonderlijk getalenteerde mensen die moeiteloos creëerden”, zegt Wolf. “Mozart was ook zo iemand. Ik ga vaak naar de opera en *Figaro's bruiloft* behoort zeker tot mijn top drie. Dat gezegd zijnde, de meesten van ons moeten wel degelijk een inspanning leveren – ik ook. De dag dat ik schrijven gemakkelijk vind, moet ik er zelfs mee ophouden, want dan ligt de oppervlakkigheid op de loer.”

Die dag zal de fanbase van de opinie-maker treuren. Zijn columns over internationale economie – sinds 1996 vaste prik op woensdag en vrijdag – worden gretig gelezen, ook door zwaargewichten als Nobelprijswinnaar Paul Krugman en Timothy Geithner, Obama's oud-minister van Financiën.

“Ik zou niet kunnen werken als ik mijn eigen stem niet had”, zegt Wolf als we plaatsnemen in zijn uiterst smalle

schrijfhok op de redactie. “Maar ik had nooit de intentie om op deze stoel te belanden. Er is in de wereld maar één krant die zo ernstig over economie bericht als de *Financial Times* en mijn positie komt hier gemiddeld maar eens om de 25 jaar vrij. Hoe dwaas zou het dan geweest zijn om ernaar te streven? Tot Geoffrey Owen, eind jaren 90 de FT-hoofdredacteur, me naar hier uitnodigde, had ik me gericht op haalbare jobs. Die me overigens ook interesseerden – ik wilde niet mijn leven lang gefrustreerd zijn over alles waarin ik niet geslaagd was.” Koesterde hij als jongeman echt geen dromen? “Nee nee, dromen, daar doe ik niet aan”, antwoordt hij met een wegwijsgebaar.

Profeet

Hij is inderdaad een bij de rede zwerende intellectueel, een volbloed zoon van de Verlichting en van *Oxford University*. Hij studeerde er klassieke talen en filosofie, en daarna economie. “In een ideale wereld verdiepten economiestudenten zich nog altijd in filosofie en politiek, maar ook op zich is economie een goede keuze. Als

je tenminste iemand bent die zijn geest graag tot logica en strengheid dwingt.”

Bij Wolf speelden ook zijn wortels mee. Zijn vader, een Joodse toneelschrijver, verliet Wenen net voor de Tweede Wereldoorlog en leerde in Londen een vrouw kennen die uit Nederland gevlucht was en tientallen familieleden verloor in de Holocaust. Hun zoon hield er een levenslange argwaan tegenover politieke extremen aan over, en het geloof dat een falend economisch beleid kan leiden tot de grootste catastrofes. Want was de *Great Depression* niet de katalysator van de wereldbrand?

“Ik ben altijd doordrongen geweest van het besef dat beschaving erg kwetsbaar is en dat het onze plicht is om te proberen ze te beschermen. Daarom integreer ik in

mijn columns mijn kijk op economie in sociale en politieke kwesties, in een pleidooi voor democratie. De laatste jaren stemmen me op dat vlak niet hoopvol. De verkiezing van Donald Trump, het succes van het Front National of Geert Wilders, de terugkeer van autoritaire figuren als Poetin, de alomtegenwoordige xenofobie, allemaal bedreigen ze onze globale orde.”

Wil hij beleidsmakers op weg zetten naar een alternatief? “Ik ben geneigd te denken dat mijn invloed zeer bescheiden is, maar dat stoort me niet. Als ik de wereld drastisch had willen veranderen, was ik wel politicus geworden. Ik ben bovendien een observator, die met objectieve analyses mensen helpt om beter na te denken. Ik zie mezelf als iets tussen een getuige – die inzicht geeft in beleidsbeslissingen – en een profeet – die zijn lezers waarschuwt. Zij moeten dan op hun beurt onze maatschappij op een betere koers zetten.”

Two Brains

Een onheilsprofeet noemen sommigen hem. “Als het over mijn temperament gaat, klopt het dat ik pessimistisch ben, maar in mijn columns beoog ik realisme. Daarbij hoort: mensen erop wijzen dat niet alles altijd goed uitdraait en dat er inspanningen vereist zijn. Neem nu de brexit: daarvan zal de uitkomst zeker niet positief zijn en de Britten kunnen zich maar beter haasten om tot een overeenkomst met de EU te komen willen ze nog grotere tragedies vermijden.”

“Weet je, er is een grens aan wat kleine landen op hun eentje kunnen bereiken. België is zo'n klein land, maar het Verenigd Koninkrijk evenzeer. We zijn

“

Ik ben geneigd te denken dat mijn invloed zeer bescheiden is, maar dat stoort me niet. Als ik de wereld drastisch had willen veranderen, was ik wel politicus geworden.

OPENLESDAGEN

Volg tijdens de krokusvakantie les tussen KU Leuven-studenten op verschillende locaties in Vlaanderen.

KU LEUVEN

“

Dát de volgende crisis er komt, is zeker. Een economische theorie die dat negeert, is waardeloos.

al lang geen dominante wereldmacht meer en net als de meeste EU-lidstaten kunnen we veel zaken alleen goed regelen via Europa. Een voorbeeld: iets wat we dringend moeten doen, is de inkomens en welvaart herverdelen, bijvoorbeeld door kapitaal te belasten. EU-landen kunnen dat niet alleen, anders vluchten de rijken gewoon naar de burens. Er is dus een collectieve overeenkomst nodig.”

Dat Wolfs advies en waarschuwingen soms in dovemansoren vallen – denk aan die over de brexit – deert hem niet, zegt hij. “Het is, zeker in een job als de mijne, je plicht om te vechten voor wat je juist acht, maar het is extreem waarschijnlijk dat je dat gevecht vaak zult verliezen. Mislukkingen kunnen aanvaarden is een teken van volwassenheid.”

In zijn ontwikkeling was ook vakliteratuur essentieel. Zijn bijna academische kennis leverde hem op de redactie de bijnaam Two Brains op. Collega's voegen eraan toe dat Wolf soms hun argumentatie in twee minuten onderuithaalt. Hij doet het evengoed bij zijn invloedrijke vrienden. De coryfeeën van de Bilderbergen Davos-meetings, Indiase ex-premiers, de gouverneur van de *Bank of England*, allemaal behoren ze tot Wolfs netwerk, maar, als hij dat nodig acht, bekritiseert hij in zijn columns ook hen.

Ongelijkheid

“Ik ben ook niet bang om van idee te veranderen. Tot de jaren 70 was ik de Labour Party genegen, maar daarna groeide mijn geloof in de magie van de vrije markt en in globalisering. De laatste jaren ben ik gaan inzien dat we

op sommige vlakken weer wat staatsinterventie kunnen gebruiken. Als je bijvoorbeeld een belangrijk *issue* als de ongelijkheid wil aanpakken, als je ervoor wil zorgen dat iedereen deelt

“

Er is een grens aan wat kleine landen op hun eentje kunnen bereiken. België is zo'n klein land, maar het Verenigd Koninkrijk evenzeer.

in de winsten, dat mensen verzekerd zijn tegen economische tegenslagen, dat er een framework van regels bestaat waarbinnen de economie goed werkt zonder sociale schade of milieurampen aan te richten, dan heb je beleidsmakers nodig. Het moeten wel durvers zijn, want de uitdagingen zijn enorm.”

“Na de bankencrisis heb ik radicale voorstellen gedaan, bijvoorbeeld dat we evolueren naar 100% reservebanking, een systeem dat stortingen bij de bank helemaal veilig maakt omdat er tegenover elke storting een reserve staat. Het is dan niet langer de privésector maar de overheid die beslist hoeveel geld er in omloop is. Het pro-

bleem is dat je niet weet hoe de rest van het financiële systeem op zo'n ommezwaai zal reageren. Dat beleidsmakers uiteindelijk terugschrokken voor ideeën als de mijne is niet helemaal onbegrijpelijk. Vergelijk het met een brug die op instorten staat. Als je van nul een nieuwe bouwt, loop je het risico dat dat experimentele model niet werkt. Zo is er ook gereageerd op de crisis. De werking van de grote banken, die de spil vormen van onze economie, werd meer gereguleerd, maar niet totaal herdacht.”

Als we hem vragen naar de kans dat onze brug binnenkort weer een storm moet trotseren, schudt hij het hoofd. “Eén van de dingen die je als econoom moet leren is dat je de toekomst niet kunt voorspellen – als we dat wel konden, hadden we geen dynamische economie. Wat ik wel weet: met ons huidige financiële systeem zou een constante, bescheiden turbulentie geen slechte zaak zijn. Beter dat dan jaren windstilte en daarna eens zo hard toeslaande crisis. Want dát de volgende crisis er komt, is zeker. Een economische theorie die dat negeert, is waardeloos.”

But all is not lost. Recent beschreef Wolf hoe de economie neuriënd groeit en hoe die misschien de verzuurde politiek kan genezen. “Als onze wereldeconomie zich herstelt, krijgen mensen misschien weer meer vertrouwen in politici, waardoor die zich meer op consensus richten en we het debat kunnen wegleiden van de wilde wateren van het populisme. Dat is althans wat ik voorzichtig hoop.”

Vrijer dan ooit

Het enige waarover Wolf ongegeneerd

positief is, is zijn job. “Mijn jongere collega's willen me wellicht eindelijk eens zien vertrekken, dat begrijp ik, maar dat is nog geen reden om ook echt met pensioen te gaan. Dat zou mijn dood worden, want dit werk is mijn passie, het is wat me uitdaagt en betrokken houdt bij de wereld. Een grote plus is dat ik op mijn 71ste niet meer de onzekerheden heb die ik als twintiger had – waar ga ik werken en wonen, zal ik een gezin kunnen stichten, waar geloof ik echt in? – en ik dus intellectueel veel vrijer ben. Ook wat anderen van mijn columns denken houdt me alsmar minder bezig.”

Zijn gulzigheid en ongeduld zijn wel nog die van een jongeman. “Daarom dat ik nergens anders wil wonen dan in Londen: de stad geeft me een soort koortsige energie die goed bij me past. Het is natuurlijk ook mijn thuis. Mijn vrouw, drie kinderen en drie kleinkinderen wonen hier. Weet je wat behalve die liefde nog belangrijk is? Erkenning. Allebei bevestigen ze je als mens. Daarom doet dit eredoctoraat me zo'n plezier, zeker omdat het mijn eerste is uit continentaal Europa. Gereputeerde universiteiten zoals die van Leuven zijn de kerninstellingen van onze maatschappij.”

Hij kijkt op zijn klok en rondt kordaat *as ever* het gesprek af. Terwijl we onze jas aantrekken, is hij alweer compleet verzonken in de column die later die avond af moet zijn. Onze ‘goodbye’ hoort hij zelfs niet meer.

Promotoren van het eredoctoraat zijn de professoren André Decoster, Bart Kerremans en Jo Tollebeek.

Wie is Martin Wolf?

°1946 in Londen, VK

– Studeerde klassieke talen, filosofie en economie aan Oxford University

– 1971-1981: econoom bij de *World Bank*

– 1981-1987: *Director of Studies* bij het *Trade Policy Research Centre*

– sinds 1996 *Chief Economics Commentator* bij de *Financial Times*

– sinds 1999 *fellow* van het *World Economic Forum* in Davos

– sinds 2000 *Commander of the British Empire for services to financial journalism*

– publiceert in 2014 zijn meest recente boek: *The Shifts and the Shocks: What We've Learned – and Have Still to Learn – from the Financial Crisis*

– Getrouwd, heeft twee zonen en een dochter